

ქართული, როგორც მეორე ენა

საბაზო საფეხური

შესავალი

საბაზო საფეხურის ქართული ენისა და ლიტერატურის სტანდარტი შედგება შემდეგი ნაწილებისაგან:

- ა) საგნის სწავლა-სწავლების მიზნები;
- ბ) სტანდარტის შედეგები მიმართულებების მიხედვით და სტანდარტის შინაარსი;
- გ) სტანდარტის საკვანძო შეკითხვები;
- დ) მეთოდური ორიენტირები;
- ე) შეფასება.

საბაზო საფეხურზე სწავლება მოიცავს სამწლიან ციკლს. ამ ეტაპზე ღრმავდება ის საგნობრივი ცოდნა და უნარ-ჩვევები, რომლებიც მოსწავლემ შეიძინა დაწყებით საფეხურზე. ვინაიდან საბაზო საფეხური სავალდებულო სწავლების დამამთავრებელი ციკლია, ამიტომ ქართულის, როგორც მეორე ენის მთავარ გამოწვევას წარმოადგენს მოსწავლის მომზადება ისეთი მნიშვნელოვანი გადაწყვეტილების მისაღებად, როგორცაა გეზის არჩევა (აქტიურ ცხოვრებაში ჩაბმა, პროფესიული განათლების მიღება, სკოლაში სწავლის გაგრძელება). ამის გათვალისწინებით, ქართულის, როგორც მეორე ენის საბაზო საფეხურის სტანდარტი განსზღვრავს მოსწავლის აღჭურვას იმგვარი ცოდნით, რომელმაც ხელი უნდა შეუწყოს მას, გზა გაიკვალოს თანამედროვე ცხოვრებაში.

საგნის სწავლა-სწავლებისას მოსწავლე ჩართული იქნება პროექტულ აქტივობებში, რომლებიც მას შეძენილი ცოდნის პრაქტიკაში გამოყენების საშუალებას მისცემს.

ა) საგნის სწავლა-სწავლების მიზნები

ქართულის, როგორც მეორე ენის სწავლა-სწავლება მიზნად ისახავს:

- ქართულ ენაზე წარმატებული კომუნიკაციის უნარის განვითარებას თანამედროვე ტექნოლოგიების გამოყენებით;
- სხვადასხვა სოციალურ კონტექსტში ქართული ენის მიზნობრივად და ფუნქციურად გამოყენების უნარის განვითარებას;
- სხვა კულტურათა დაფასებისა და პატივისცემის უნარის განვითარებას; მათ მიმართ პასუხისმგებლობის გრძნობის გამომუშავებას;
- სამოქალაქო საზოგადოებაში მათი სრულფასოვანი ინტეგრირების ხელშეწყობას;
- ენის დამოუკიდებლად სწავლის უნარის განვითარებას.

ბ) სტანდარტის შედეგები მიმართულებების მიხედვით და შინაარსი

სტანდარტის შედეგები პასუხობს შეკითხვას: რა უნდა შეეძლოს მოსწავლეს ქართული ენისა და ლიტერატურის ფარგლებში საბაზო საფეხურის ბოლოს. სასწავლო შედეგები საგნის სწავლა-სწავლების მიზნებიდან გამომდინარეობს, რომელთა განხორციელებითაც ქართული, როგორც მეორე

ენა თავის წვლილს შეიტანს ეროვნული მიზნებით გათვალისწინებული უნარებისა და ღირებულებების ჩამოყალიბებაში.

სტანდარტის შედეგები ჯგუფდება სამ მიმართულებად:

- 1. კომუნიკაცია** - ეს მიმართულება გულისხმობს საკომუნიკაციო უნარების განვითარების ხელშესაწყობად საჭირო და აუცილებელი სტრატეგიების დაუფლებას და კონკრეტული საკომუნიკაციო ამოცანების გადასაჭრელად მათ მიზნობრივ გამოყენებას. მოსწავლემ უნდა შეძლოს: ზეპირი თუ წერილობითი ტექსტის გაგება და გაანალიზება როგორც შინაარსის, ისე მისი სტრუქტურული და ენობრივი მახასიათებლების მიხედვით; მონაწილეობა მრავალფეროვან საკომუნიკაციო სიტუაციებში და ენობრივი მარაგის უფრო თავისუფლად გამოყენება როგორც სიმულაციური, ისე რეალური კომუნიკაციის დროს; პიროვნული და შემოქმედებითი დამოკიდებულების გამოვლენა;
- 2. სოციოკულტურა და კულტურა** - მოცემული მიმართულება ორიენტირებულია განსხვავებული კულტურული ცნობიერებისა და ენობრივ-კულტურული თვითმყოფადობის დაფასებისა და პატივისცემის უნარის შეძენა/ განვითარებაზე. მოსწავლემ უნდა შეძლოს არა მხოლოდ ინტერკულტურული თვალსაზრისით ზეპირი და წერილობითი ტექსტის გაანალიზება, არამედ განსხვავებულ კულტურულ თუ სოციოკულტურულ კონტექსტებში ზეპირი და წერილობითი ინტერაქცია; ცხოვრების განსხვავებული წესების, ტრადიციების, ღირებულებებისა და მენტალობების აღმოჩენა და გაგება; საკუთარ კულტურულ გამოცდილებასა თუ გარემოსთან პარალელების გავლება და საკუთარი შეფასება-დამოკიდებულებების გამოხატვა.
- 3. სწავლის სწავლა** - ამ მიმართულების მიზანია მოსწავლეებისათვის სასწავლო საქმიანობის დამოუკიდებლად მართვის სწავლება, რომელიც სწავლის დაგეგმვას, შეფასებასა და მუდმივ მონიტორინგს გულისხმობს. მოსწავლეები სწავლა-სწავლების პროცესის არა პასიური მსმენელები, არამედ ამ პროცესის აქტიური მონაწილეები ხდებიან. ისინი ეჩვევიან სასწავლო მიზნებისა და ამოცანების გააზრებას; შედეგების დამოუკიდებლად შეფასებას; გარკვეულ საკითხებთან დაკავშირებით პასუხისმგებლობის საკუთარ თავზე აღებას; სხვებთან თანამშრომლობის პროცესში კონსტრუქციული დამოკიდებულებების გამოვლენას; იმ ფაქტორებისა და პირობების გაცნობიერებას, რომლებიც აფერხებს ან, პირიქით, ხელს უწყობს სასწავლო პროცესის მსვლელობას. სწავლობენ რესურსების ეფექტურად მართვას, იძენენ სტრატეგიულ უნარებს წარმატებული სწავლების უზრუნველსაყოფად და სხვა.

სტანდარტის შინაარსში წარმოდგენილია ცნებები და თემები. ცნებების სახით განსაზღვრულია ის ცოდნა, რომელსაც მოსწავლე საგნის ფარგლებში უნდა დაეუფლოს.

საბაზო საფეხურის სტანდარტით განსაზღვრული შედეგები და ცნებები უნდა დამუშავდეს შინაარსიან კონტექსტებში. ეს კონტექსტები სავალდებულო თემატური ბლოკების სახითაა წარმოდგენილი.

სტანდარტის შედეგები ინდექსების განმარტება

საბაზო საფეხურზე სტანდარტში გაწერილ თითოეულ შედეგს წინ უძღვის ინდექსი, რომელიც მიუთითებს საგანს, სწავლების ეტაპსა და სტანდარტის შედეგის ნომერს; მაგ., **ქ.მ.საბ. 1.**

„**ქ.მ.**“ - მიუთითებს საგანს „ქართული, როგორც მეორე ენა“;

„**საბ.**“ - მიუთითებს საბაზო საფეხურის სტანდარტს;

„**1**“ - მიუთითებს სტანდარტის შედეგის ნომერს.

ქართულის, როგორც მეორე ენის სტანდარტის შედეგები

1. მიმართულება: კომუნიკაცია

შედეგების ინდექსი	მოსწავლემ უნდა შეძლოს:
ქ.მ.საბ.1.	სათანადო სტრატეგიების შერჩევითა და გამოყენებით, ნაცნობ თემსა თუ საკითხზე სხვადასხვა ტიპის მოსასმენი და/ან წასაკითხი ტექსტის გაგება/გააზრება და ტექსტის ინფორმაციაზე დაყრდნობით დასკვნების გამოტანა;
ქ.მ.საბ.2.	სათანადო სტრატეგიების შერჩევითა და გამოყენებით სხვადასხვა ტიპის ტექსტის ზეპირად ან წერილობით შექმნა კონკრეტული საყრდენების მიხედვით;
ქ.მ.საბ.3.	სათანადო სტრატეგიების შერჩევითა და გამოყენებით, ნაცნობ თემებზე, აქტუალურ საკითხებსა თუ პრობლემებზე საუბარი, დიალოგის წარმართვა ან სხვების საუბარში ჩართვა;
ქ.მ.საბ.4.	საკუთარ გამოცდილებაზე დაყრდნობით ტექსტის შეფასება, საკუთარი დამოკიდებულების ზეპირად და/ან წერილობით გამოხატვა და ახსნა-დასაბუთება;
ქ.მ.საბ.5.	ნასწავლი ენობრივი საშუალებებისა და სტრუქტურული ელემენტების ამოცნობა და მათი ფუნქციური გამოყენება.
ქ.მ.საბ.6.	ტექსტების შედგენა-გადმოცემის დროს შემოქმედებითი უნარ-ჩვევების გამოვლენა.

2. მიმართულება: სოციოკულტურა და კულტურა

	მოსწავლემ უნდა შეძლოს:
ქ.მ.საბ.7.	სოციოკულტურული თვალსაზრისით კონკრეტული ინფორმაციის ან მთლიანი ტექსტის გაანალიზება;
ქ.მ.საბ.8.	განსხვავებული კულტურული ნორმებისა და ღირებულებების გაგება-გააზრება და კულტურული მრავალფეროვნების მიმართ პოზიტიური დამოკიდებულების გამოვლენა;
ქ.მ.საბ.9.	განსხვავებულ კულტურულ კონტექსტებში ინტერპერსონალური უნარების გამოვლენა, თავისუფლად ორიენტირება.

3. მიმართულება: სწავლის სწავლა

	მოსწავლემ უნდა შეძლოს:
ქ.მ.საბ.10.	სასწავლო საქმიანობის მართვის უნარ-ჩვევების გამოვლენა (დაგეგმვა, განხორციელება და მონიტორინგი);
ქ.მ.საბ.11.	სხვებთან თანამშრომლობა და ამ პროცესში კონსტრუქციული დამოკიდებულებების გამოვლენა;
ქ.მ.საბ.12.	სათანადო სტრატეგიებისა და საგანმანათლებლო რესურსების (ბეჭდვითი და მულტიმედია რესურსების, ინფორმაციულ-საკომუნიკაციო ტექნოლოგიების) გააზრებულად გამოყენება.

შინაარსი

ცნებები

ტექსტის

➤ ტიპები - მხატვრული, არამხატვრული

➤ ჟანრები

- მხატვრული ლიტერატურა: პროზაული და პოეტური ნაწარმოებები - ლექსები; ადაპტირებული მოთხრობები, იგავ-არაკები, მითები და ლეგენდები;
- არამხატვრული ლიტერატურა: ა) პრაგმატული ტექსტები - ტელეპროგრამა, რეკლამა, აფიშა, ანონსი, ანოტაცია, გამომხაურება ბ) საქმიანი ქაღალდები - განცხადება, სამოტივაციო წერილი, რეზიუმე (CV); გ) კორესპონდენცია - პირადი და მარტივი ოფიციალური წერილები, ინტერვიუ; დ) საინფორმაციო და შემეცნებითი ტექსტები - სტატიები წიგნებიდან, ჟურნალებიდან და გაზეთებიდან; ე) ბიოგრაფიული ტექსტები - ავტობიოგრაფია, ბიოგრაფია, ბიოგრაფიული ცნობარი/პორტრეტები, დღიური, მოგონება;
- მედია/მულტიმედია ტექსტები: მხატვრული და დოკუმენტური ფილმები, სპექტაკლები; გასართობ-შემეცნებითი გადაცემები; სტატიები ვებგვერდიდან, ვებპორტალიდან; საპროგრამო თემატიკაზე მორგებული აუდიო-ვიდეო სასწავლო რესურსები;
- სასწავლო მიზნებით შედგენილი (დიდაქტიზებული) ტექსტები: თემატური დიალოგები, თხრობითი ან აღწერითი ტექსტები; კითხვარები, მინიკვლევები, ანგარიშები.

მეტყველების ფუნქციური ტიპები:

- თხრობა
- აღწერა
- მსჯელობა

სტრატეგიები

- მოსმენის/კითხვის წინარე სტრატეგიები - ვარაუდების გამოთქმა; ცოდნის მობილიზება (წინარე ცოდნის გააქტიურება);
- მოსმენის სტრატეგიები - გაუგებარ მონაკვეთებთან მიბრუნება; დამაზუსტებელი კითხვების დასმა; ინფორმაციის დაჯგუფება;
- კითხვის სტრატეგიები - გაცნობითი კითხვა: დაკვირვება ტექსტის აგებულებაზე, სათაურზე, აზრაცებზე, ილუსტრაციებზე, წარწერებზე, გამოყოფილ სიტყვებზე და ა.შ.; შესწავლითი კითხვა: გაუგებარ მონაკვეთებთან მიბრუნება; შეკითხვების დასმა; ინფორმაციის დაჯგუფება; ძიებითი კითხვა კონკრეტული საკითხავი ამოცანების გადაჭრის მიზნით;
- ლაპარაკის სტრატეგიები - ცოდნის მობილიზება, საჭირო რესურსების წინასწარ მომზადება; რეპეტიცია; გაუგებრობის შემთხვევაში განმარტების თხოვნა, შეკითხვების დასმა; საკომპენსაციო საშუალებების (არავერბალური ენა, პერიფრაზირება, სიტყვიერი განმარტება...) გამოყენება; მხედველობითი კონტაქტის დამყარება;

- წერის წინარე სტრატეგიები - მიზნის და ადრესატის განსაზღვრა; იდეებისა და ცოდნის მობილიზება; აუცილებელი სასწავლო რესურსების თავმოყრა;
- წერის სტრატეგიები - გეგმის შედგენა; პირველადი ვარიანტის შედგენა; პირველი ვერსიის გაუმჯობესება; ნაწერის გაფორმება და გამოქვეყნება.
- სტრატეგიები ლექსიკისა და გრამატიკის შესასწავლად - ენათმორისი პარალელების გავლება; დედუქცია, ინდუქცია, დამახსოვრების ხერხების გამოყენება; კონტექსტის, გამოცდილების ან ლექსიკონის დახმარებით უცხო სიტყვათა მნიშვნელობების დაზუსტება;
- მეტაკოგნიტური სტრატეგიები - აქტივობის/დავალების ღირებულების განჭვრეტა, მეტაკოგნიტური პაუზა: სასწავლო აქტივობაში გამოყენებული სტრატეგიების გახსენება, გაანალიზება და შეფასება მიზანშეწონილობისა და ეფექტიანობის თვალსაზრისით. სწავლის პროცესზე დაფიქრება-რეფლექსია, შემადგენხეხელი და ხელშემწყობი პირობების გაცნობიერება და წინსვლის ხელშეწყობა.

სამეტყველო აქტები:

- ინტერაქცია სოციალურ რიტუალებში (კომუნიკაციის დაწყება/დასრულება, თავაზიანობის გამოხატვა, დახმარების თხოვნა, დაპატიჟება, შეხვედრის დანიშვნა, წახალისება/შექება).
- ინტერაქცია ინფორმაციის მოსაპოვებლად (პირადი და სხვისი მონაცემების გაცვლა; ადამიანის/ცხოველის/გარემოს, საქმიანობის აღწერა/დახასიათება; საჭიროებების / მოთხოვნილებების / სურვილების გაზიარება (თავისუფალი დრო, საქმიანობა, გეგმები/განზრახვა, მგზავრობა/მოგზაურობა და ა.შ.);
- ინტერაქცია გრძნობა/ემოციისა და შეხედულებების/დამოკიდებულებების შესახებ (დადებითი და უარყოფითი გრძნობებისა და ემოციების, შთაბეჭდილების, შეფასების, პოზიციის გამოხატვა (კმაყოფილება / უკმაყოფილება, სინანული, გაკვირვება, ეჭვი, ვარაუდი, ინტერესი / ინდიფერენტულობა...));
- ინტერაქცია დროისა და სივრცის შესახებ (დროში ლოკალიზება, მოქმედების ქრონოლოგია, სიხშირე და ხანგრძლივობა, თანადროულობა; ადგილმდებარეობისა და მიმართულების მითითება / განსაზღვრა (დანიშნულების ადგილი, მარშრუტი...)).

ენობრივი საკითხები:

- მორფოლოგია: ბრუნვები და ბრუნვათა ფუნქციები; ნაცვალსახელის ჯგუფები და მათი ფუნქციები; ზედსართავი და რიცხვითი სახელები; პირთა კომბინაციები სხვადასხვა ტიპის ზმნებში (სუბიექტური და ობიექტური პირების გამოხატვა); ზმნის აქტიური და პასიური ფორმები; სასურველი და სავარაუდო მოქმედების გამოხატვა (II კავშირებითი / ხოლმეობითი); აუცილებლად შესასრულებელი და აკრძალული მოქმედების გამოხატვა (წართქმითი და უკუთქმითი ბრძანებითი); შესრულებელი მოქმედების გამოხატვა წარსულში (ფორმა და შინაარსი - ერთგზისი და მრავალგზისი მოქმედება, შესრულებული მოქმედების პროცესი და შედეგი, უნახავი მოქმედების გამოხატვა - I თურმეობითი); ასპექტის წარმოება; თავისებური ზმნები; საწყისი და მიმდებარე და მათი ფუნქციები წინადადებაში; სახელთა წარმოქმნა; ფორმაუცვლელი სიტყვები და მათი ფუნქციები (ზმნიხედა, თანდებული, კავშირი და ნაწილაკი).

- სინტაქსი: წინადადება მოდალობის მიხედვით - თხრობითი, კითხვითი, ძახილისა და ბრძანებითი წინადადებები; რთული სინტაქსური კონსტრუქციები (კავშირიანი და უკავშირო შეერთება რთულ ქვეწყობილ წინადადებაში); აქტიური და პასიური კონსტრუქციები; მსაზღვრელ-საზღვრული; პირობისა და შედეგის გამოხატვა და შესაბამისი სინტაქსური კონსტრუქციები (რა შემთხვევაში? რა პირობებში?)
- მართლწერისა და პუნქტუაციის საკითხები: რიცხვითი სახელების მართლწერა (რთული რიცხვითი სახელები, რიგობითი რიცხვითი სახელების გამოხატვა არაბული და რომაული ციფრებით); ნაცვალსახელები და მასთან დაკავშირებული საკითხები (მისი/თავისი; ჩემს მეგობარს, შენს ქალაქში; თავისი/თავიანთი; რიცხვსა და ბრუნვაში შეთანხმება და მასთან დაკავშირებული საკითხები; ქვემდებარის ადგილი და ბრუნვა აქტიური და პასიური ზმნის კონსტრუქციაში; სხვათა სიტყვის ნაწილაკების მართლწერის საკითხები; სასვენი ნიშნების ხმარება პირდაპირ და ირიბ ნათქვამში, განკერძოებულ სიტყვებთან და გამოთქმებთან)
- ლექსიკა: სინონიმი, ანტონიმი; კომპოზიტი; დანართი, ჩართული

ძირითადი თემატური ბლოკები და სასწავლო თემები

საბაზო საფეხურის სტანდარტით განსაზღვრული შედეგები და ცნებები უნდა დამუშავდეს შინაარსიან კონტექსტებში. ეს კონტექსტები სავალდებულო თემების სახითაა განსაზღვრული, რომლებიც თავმოყრილია თემატურ ბლოკებში იმ ძირითად შინაარსობრივ საკითხებთან ერთად, რომლებიც ითვალისწინებს მათ ასაკობრივ ინტერესებსა და მოთხოვნებს და შეესაბამება ენობრივი ცოდნის მოცემულ დონეს.

თემატური ბლოკები

I. მე და სამყარო:

1. ყველაფერი ჩემ შესახებ (მონაცემები, უახლოესი გარემო, ყოველდღიური ყოფითი საქმიანობა, ჯანმრთელობა, თავისუფალი დრო, ჰობი, ინტერესები, უახლოესი გეგმები, მომავლის დაგეგმვა/არჩევანის გაკეთება);
2. ფიზიკური გარემო (დედამიწა, მსოფლიოს გარშემო - ქვეყნები და ქალაქები; ეკოლოგია, ბუნებრივი კატასტროფები, გეოგრაფიული გარემო, მხარეები, აღმოჩენები)

II. სოციოკულტურა და კულტურა:

1. ყოველდღიური ცხოვრება (ეტიკეტი, სოციალური ქცევის წესები, ქცევები ყოფით სიტუაციებში, კვებითი ჩვევები, თავისუფალი დროის გატარება);
2. პიროვნებათშორისი ურთიერთობები (ოჯახური ურთიერთობები, თანატოლებს / თაობებს შორის ურთიერთობები);
3. ღირებულებები და ფასეულობები (კულტურა, ტრადიციები, დღესასწაულები და ფესტივალები, ღირსშესანიშნაობები; ისტორიული პიროვნებები და მოვლენები; უმცირესობები - ეთნიკური / რელიგიური, სხვა ქვეყნები და ხალხები).

გ) საფეხურებრივი საკვანძო კითხვები

საკვანძო შეკითხვები სტანდარტის ცნებებსა და საკითხებს უკავშირებს სტანდარტის შედეგებს და აჩვენებს თუ რისთვის, რა მიზნით უნდა გამოიყენოს მოსწავლემ შინაარსით განსაზღვრული ცოდნა. საკვანძო შეკითხვები უზრუნველყოფს არამხოლოდ სწავლების შინაარსის დაკავშირებას სტანდარტით განსაზღვრულ შედეგებთან, არამედ სასწავლო პროცესის მოსწავლეზე და სტანდარტის შედეგებზე ორიენტირებას; სტიმულს აძლევს სასწავლო მასალის მრავალმხრივად გააზრების პროცესს.

- რას მეუბნება ტექსტი? რას ეხება მოცემული ინფორმაცია?
- რა მსგავსება და განსხვავება აქვს ტექსტში ასახულ კულტურულ-სოციალურ გარემოს ჩემს მშობლიურ კულტურულ-სოციალურ გარემოსთან? შეიცვალა თუ არა ჩემი წარმოდგენები და რატომ?
- რამ შემიშალა ხელი ტექსტის (ინფორმაციის) გაგებაში და რატომ?
- რა ენობრივ ცოდნასა და სტრატეგიებს ვიყენებ ტექსტის (ინფორმაციის) გასაგებად? საკომუნიკაციო ამოცანების გადასაჭრელად?
- როგორ შემიძლია გადმოვცე ჩემი ცოდნა, გამოვხატო აზრები, ფიქრები და დამოკიდებულებები ტექსტის, თემის, პრობლემის/საკითხის მიმართ? რა ენობრივ ცოდნასა და სტრატეგიებს ვიყენებ ამისთვის?
- რას ვეყრდნობი საკუთარი აზრის გამოხატვისას / ჩემი შეფასებისას? რის საფუძველზე (რატომ) გამომაქვს ესა თუ ის დასკვნა?
- როგორ შემიძლია თვითგამოხატვა? არის თუ არა ჩემი აზრი / იდეა ორიგინალური და სხვებისგან განსხვავებული და რით?
- მიჭირს თუ არა საკუთარი სწავლის (სასწავლო საქმიანობის) დაგეგმვა?
- რა გავაკეთე ან არ გავაკეთე იმისათვის, რომ მიზნისთვის მიმეღწია? რა სტრატეგიები და საგანმანათლებლო რესურსები გამოვიყენე ამისათვის?
- მოვახერხე თუ არა თანამშრომლობა სხვებთან? რამ შემიწყო ან შემიშალა ხელი? რა გავაკეთე იმისათვის, რომ შეთანხმებისათვის მიმეღწია?

დ) მეთოდოლოგიური ორიენტირები

საგნის სწავლა-სწავლება უნდა წარიმართოს შემდეგი პრინციპების დაცვით:

- ა) სწავლა-სწავლება ხელს უნდა უწყობდეს მოსწავლეთა მოტივირებას და შინაგანი ძალისხმევის გააქტიურებას.
- ბ) სწავლა-სწავლება ხელს უნდა უწყობდეს ცოდნის ეტაპობრივად კონსტრუირებას წინარე ცოდნაზე დაფუძნებით.
- გ) სწავლა-სწავლება ხელს უნდა უწყობდეს ცოდნათა ურთიერთდაკავშირებას და ორგანიზებას.
- დ) სწავლა-სწავლება უნდა უზრუნველყოფდეს სწავლის სტრატეგიების დაუფლებას (სწავლის სწავლა).
- ე) სწავლა-სწავლება უნდა მოიცავდეს ცოდნის სამივე კატეგორიას: დეკლარატიულს, პროცედურულსა და პირობისეულს.

საგნობრივი შედეგების გარდა, სწავლა-სწავლებისა და შეფასების სამიზნედ უნდა იქცეს ასევე შემდეგი გამჭოლი უნარები და ღირებულებები:

დროსა და სივრცეში ორიენტირება	<ul style="list-style-type: none"> • თანამედროვე რეალობის სივრცულ-დროით ჭრილში გააზრება და ინტერპრეტირება; • მულტიპერსპექტიული ხედვა დროითი და სივრცული ფაქტორების გათვალისწინებით.
წიგნიერება	<ul style="list-style-type: none"> • ზეპირი და წერიტი მეტყველების გზით ინფორმაციის მიღების, დამუშავების, გააზრების, სისტემაში მოყვანის, გაანალიზება-ინტერპრეტირებისა და წარდგენა-გაზიარების უნარი.
კვლევა	<ul style="list-style-type: none"> • კვლევითი ამოცანის, კვლევის პროცედურების, მონაცემების მოპოვების გზებისა და აღრიცხვის ფორმების განსაზღვრა; სათანადო რესურსების შერჩევა; • კვლევის ჩატარება, მონაცემების აღრიცხვა და სხვადასხვა ფორმით წარმოდგენა/ ორგანიზება; • მონაცემების ანალიზი, არგუმენტირებული მსჯელობის საფუძველზე დასკვნების გამოტანა; კვლევის შედეგების შეფასება; • კვლევითი სამუშაოების ჩატარების დროს ეთიკისა და უსაფრთხოების ნორმების დაცვა.

ენის სწავლების მეთოდები და მათი შერჩევა

სწავლების მეთოდები დიდად არის დამოკიდებული მოსწავლეთა სწავლების სტილსა და მათ ინდივიდუალურ შესაძლებლობებზე (ბუნებრივია, იმისთვის, რომ მოსწავლემ ეფექტიანად გამოიყენოს შეთავაზებული სწავლების მეთოდები, ის სწავლის ეფექტურ სტრატეგიებსაც უნდა ფლობდეს). მათი სწორად შერჩევა და გამოყენება უზრუნველყოფს სასწავლო პროცესის ეფექტურად წარმართვას და, შესაბამისად, იმ შედეგების მიღწევას, რომლებიც სტანდარტით არის განსაზღვრული.

სწავლების მეთოდის შერჩევასა, მნიშვნელოვანია, მასწავლებელმა გაითვალისწინოს, მოსწავლეებში რა კომპეტენციის განვითარებას უწყობს ეს მეთოდი ხელს და რა არის მისი ძლიერი და სუსტი მხარე. მეთოდის შერჩევასა ასევე უნდა დავფიქრდეთ:

- დაგვეხმარება თუ არა ჩვენ მიერ შერჩეული მეთოდი დასახული შედეგის მიღწევაში;
- შეესაბამება თუ არა ჩვენ მიერ შერჩეული მეთოდი აქტივობას;
- შეესაბამება თუ არა ჩვენ მიერ შერჩეული მეთოდი მოსწავლეთა შესაძლებლობებსა და გამოცდილებას;
- ტექნიკურად შესაძლებელია თუ არა მისი განხორციელება (ხელმისაწვდომია თუ არა რესურსები; გვეყოფა თუ არა დრო, შესაძლებელია თუ არა ამ რაოდენობის მოსწავლით მეთოდის ეფექტიანად განხორციელება და ა.შ.).

ენის სწავლების ძირითადი პრინციპები

იმისათვის, რომ სწავლა-სწავლების პროცესი ეფექტურად წარიმართოს, მასწავლებელმა:

- კარგად უნდა შეისწავლოს თითოეული მოსწავლის ინდივიდუალური თავისებურებები (მნიშვნელოვანია, სასწავლო პროცესში გარკვეული პერიოდულობით/სიხშირით ხდებოდეს მოსწავლეებზე ინდივიდუალური დაკვირვება და მათი სწავლის სტილის დიაგნოსტიკა იმისათვის, რომ დაიგეგმოს ოპტიმალური სასწავლო სიტუაციები. მეორე მხრივ, მასწავლებელი

აუცილებლად უნდა ეცადოს მოსწავლეთა შესაძლებლობების განვითარებასა და სწავლის სტილთა გამრავალფეროვნებას);

- უნდა შეარჩიოს სწავლების მრავალფეროვანი სტრატეგიები, მეთოდები და მიდგომები, ვინაიდან არ არსებობს სწავლების თუ სწავლის ერთი უნივერსალური მეთოდი, რომელიც ყველა მოსწავლეს შეესაბამება;
- მოსწავლეებს უნდა შესთავაზოს აქტივობათა და დავალებათა ასევე მრავალფეროვანი სპექტრი.

იმისათვის, რომ ავამაღლოთ მოსწავლეთა მოტივაცია, ყურადღება უნდა გავამახვილოთ მის განმაპირობებელ ფაქტორებზე, კერძოდ:

- მოსწავლეებს უნდა გავუღვიძოთ ცნობისმოყვარეობა შესასწავლი საკითხის/თემის, მიმართ; გავამდიდროთ სასწავლო პროცესი მრავალფეროვანი და საინტერესო სასწავლო მასალითა და აქტივობებით, სწავლების ახალი მეთოდებითა და სტრატეგიებით.
- უნდა დავარწმუნოთ ისინი საკუთარ შესაძლებლობებში. სწორედ ამისთვის არის საჭირო, რომ მასწავლებელი ფლობდეს ინფორმაციას მოსწავლეების ცოდნის დონისა და უნარების შესახებ. გამოვიყენოთ სხვადასხვა სირთულისა და ტიპის დავალებები.
- უნდა შევქმნათ თანამშრომლობითი ატმოსფერო. ერთი მხრივ, ეს გულისხმობს მოსწავლეთა აქტიურ ჩართვას სასწავლო პროცესში და, მეორე მხრივ, მათში კონსტრუქციული დამოკიდებულებების ჩამოყალიბებას. ამისთვის, სასურველია:
 - ✓ მასწავლებელმა მოსწავლესთან ერთად დაგეგმოს კონკრეტული აქტივობები; განსაზღვროს შესასრულებელი სამუშაოს ეტაპები; განახორციელოს ჯგუფური სამუშაოები; ჩართოს მოსწავლეები ცოდნის შეფასების ინსტრუმენტების მომზადებაში. მათთან ერთად შეიმუშაოს შეფასების კრიტერიუმები და ინდიკატორები. დაეხმაროს მოსწავლეებს სწავლის სტრატეგიების გამომუშავებაში და სხვა.
 - ✓ მოსწავლეებს უნდა ჩამოუყალიბოს შეცდომებისადმი კონსტრუქციული დამოკიდებულება. მათ უნდა იცოდნენ, რომ შეცდომები სწავლის საუკეთესო საშუალებაა. გახადოს ისინი როგორც საკუთარი, ისე სხვისი შეცდომების მიმართ ტოლერანტულები.

წლიური პროგრამისა და სასწავლო თემის აგების პრინციპები

ეროვნული სასწავლო გეგმის საფეხურეობრივი საგნობრივი სტანდარტი განსაზღვრავს სავალდებულო საგნობრივ მოთხოვნებს (რა უნდა შეეძლოს და რა უნდა იცოდეს მოსწავლეს). მათზე დაყრდნობით იგეგმება წლიური პროგრამები, რომლებიც გვიჩვენებს სტანდარტის მოთხოვნათა რეალიზების გზებს.

წლიური პროგრამები უნდა დაიგეგმოს სასწავლო თემების საშუალებით, რომლებიც გამოიყოფა სტანდარტის თემატურ ბლოკებზე დაყრდნობით (შედეგი არ წარმოადგენს დამოუკიდებელ სასწავლო ერთეულს - თემას). სასწავლო თემა წარმოადგენს შინაარსიან, ფუნქციურ კონტექსტს, რომელიც საგნობრივი კომპონენტების ინტეგრირებულად და ურთიერთდაკავშირებულად სწავლების საშუალებას იძლევა. თითოეული თემის ფარგლებში სტანდარტის ყველა შედეგი უნდა დამუშავდეს.

წლიური პროგრამები იგეგმება შემდეგი კომპონენტის გამოყენებით:

სასწავლო თემა (მაგ., მოგზაურობა უცხო ქვეყანაში)	
საკითხები თემატურ ბლოკებთან კავშირში, რომელთა საფუძველზეც უნდა დამუშავდეს ცნებები და საკვანძო შეკითხვები	
ის სამეტყველო აქტები, რომლებიც რეალიზდება მოცემული თემის ფარგლებში	ის ძირითადი ენობრივი საკითხები, რომლებიც მნიშვნელოვანია მოცემული სამეტყველო აქტების რეალიზებისათვის
თემის ფარგლებში დასამუშავებელი ცნებები	საკვანძო შეკითხვები, რომლებზეც მოსწავლე თემის სწავლების პროცესში უნდა დაფიქრდეს
იდეები კომპლექსური/პროექტული დავალებებისთვის, რომელთა საშუალებითაც მოსწავლემ თემის ფარგლებში შეძენილი ცოდნა უნდა წარმოაჩინოს	
შეფასების ინდიკატორები, რომლებზე დაყრდნობითაც კომპლექსური/პროექტული ტიპის დავალებები უნდა შეფასდეს	
მკვიდრი წარმოდგენები, რომლებიც თემის სწავლის შემდეგ უნდა ჩამოუყალიბდეს მოსწავლეს	

როგორ აიგება თემა?

სასწავლო თემის ასაგებად უმთავრეს ერთეულს ცნებები წარმოადგენს. ისინი სტანდარტში სავალდებულო სახითაა განსაზღვრული. აღნიშნულ ცნებებზე დაყრდნობითა და სტანდარტის შედეგების მოთხოვნათა გათვალისწინებით გამოიყოფა თემის ასაგებად საჭირო ელემენტები: **მკვიდრი წარმოდგენები, საკვანძო შეკითხვები და შეფასების ინდიკატორები**. თემის სწავლების ეტაპები ცნებებისა და საკვანძო კითხვების მეშვეობით განისაზღვრება.

თემის სწავლა-სწავლების დასაგეგმად ასევე მნიშვნელოვანია განისაზღვროს **იდეები შემაჯამებელი კომპლექსური დავალებებისთვის**, რადგან მხოლოდ კომპლექსური დავალებების საშუალებით შეიძლება გამოვლინდეს, რამდენად დაეუფლა მოსწავლე თემის ფარგლებში ასათვისებელ ცოდნა-უნართა ერთობლიობას და რამდენად ახერხებს მათ ფუნქციურად გამოყენებას.

ამის შემდეგ თემატური მკვიდრი წარმოდგენებისა და საკვანძო კითხვების გათვალისწინებით შეირჩევა და შეიქმნება ტექსტები. თემის დასამუშავებლად შეირჩევა საჭირო საგნობრივი საკითხები და რესურსები.

ნაბიჯი 1. მკვიდრი წარმოდგენების დადგენა.	
ნაბიჯი 2. თემატური საკვანძო კითხვების დასმა.	
ნაბიჯი 3. შეფასების ინდიკატორების განსაზღვრა.	
ნაბიჯი 4. შემაჯამებელი კომპლექსური დავალებების შემუშავება.	

ნაბიჯი 5. საგნობრივი თემატური საკითხებისა და რესურსების შერჩევა.
ნაბიჯი 6. აქტივობებისა და მიმდინარე დავალებების განსაზღვრა და დაგეგმვა.

ე) შეფასება

საკლასო შეფასება უნდა შეესაბამებოდეს ეროვნული სასწავლო გეგმის პირველი კარის მე-7 თავში განსაზღვრულ შეფასების პრინციპებს, მიზნებსა და ამოცანებს.

სწავლის ხარისხის გაუმჯობესების ხელშესაწყობად უპირატესობა უნდა მიენიჭოს განმავითარებელ შეფასებას, რომელიც აფასებს მოსწავლეს თავის წინარე შედეგებთან მიმართებით, ზომავს ინდივიდუალურ წინსვლას და, ამდენად, აძლევს მოსწავლეს ცოდნის ეტაპობრივი კონსტრუირების საშუალებას.

მნიშვნელოვანია, მოსწავლე თავად იყოს ჩართული განმავითარებელ შეფასებაში. სწავლის პროცესის შეფასება მოსწავლეს გამოუმუშავებს დამოუკიდებლად სწავლის უნარ-ჩვევებს, დაეხმარება სწავლის სტრატეგიების ათვისებაში, საშუალებას მისცემს, გაცნობიერებულად შეუწყოს ხელი საკუთარ წინსვლასა და წარმატებას. შეფასებაში ჩართვის ძირითადი მიზანია მოსწავლის გათვითცნობიერება სწავლის პროცესებში, რაც მას ამ პროცესების გააზრებულად და დამოუკიდებლად მართვას შეასწავლის.

განმსაზღვრელი შეფასება ეხება მხოლოდ შემაჯამებელ დავალებებს, განმავითარებელი შეფასება კი მიმდინარე (საკლასო და საშინაო) და შემაჯამებელ დავალებებს.

	განმავითარებელი შეფასება	განმსაზღვრელი შეფასება
მიმდინარე (საკლასო და საშინაო) დავალებები	მიმდინარე განმავითარებელი შეფასება	
შემაჯამებელი დავალებები	შემაჯამებელი განმავითარებელი დავალება	შემაჯამებელი განმსაზღვრელი დავალება

შემაჯამებელი (განმავითარებელი და განმსაზღვრელი) შეფასება

შემაჯამებელი შეფასებისთვის გამოიყენება კომპლექსური, შინაარსიანი კონტექსტის მქონე დავალებები, რომელთა შესრულება მოითხოვს სტანდარტით განსაზღვრული ცოდნისა და უნარების ინტეგრირებულად და ფუნქციურად გამოყენებას. შემაჯამებელი დავალებები ხელს უნდა უწყობდეს ეროვნული სასწავლო გეგმების საბაზო საფეხურის მისიის განხორციელებას, სახელდობრ, დინამიკური და ფუნქციური ცოდნის კონსტრუირებასა და მოსწავლის ცხოვრებისათვის მომზადებას.

ამ დავალებათა შესაფასებლად შეფასების რუბრიკა, ანუ კრიტერიუმების ბადე გამოიყენება.

მოსწავლეს თითოეული სასწავლო თემის დამუშავების შემდეგ ევალება შემაჯამებელი დავალების წარმოდგენა. შემაჯამებელი დავალებების მინიმალური რაოდენობა წლის განმავლობაში სავალდებულო სასწავლო თემების რაოდენობას ემთხვევა.

ტიპობრივი დავალებები შემაჯამებელი შეფასებისათვის

ქვემოთ შემოთავაზებულია ტიპობრივ დავალებათა ფართო არჩევანი. შემაჯამებელი შეფასებისათვის მასწავლებელი და/ან მოსწავლე შეარჩევს დავალების სასურველ ტიპს/ტიპებს:

- კვლევითი პროექტების განხორციელება;
- ზეპირი ან წერილობითი ანგარიშის წარდგენა (მაგ., კვლევის მონაცემთა ანალიზი)
- აქტუალურ საკითხებზე დისკუსიების მოწყობა;
- ფილმის, ნახატის, ლიტერატურული ნაწარმოების განხილვა;
- შემოქმედებითი პროდუქტის შექმნა (მაგ., რეკლამა, ვიდეორგოლი, ვებგვერდი, გაზეთი...);
- წერილობითი ტექსტების შედგენა (დღიური, გამოხმაურება, რეპორტაჟი, გზამკვლევი...);
- როლურ თამაშებში მონაწილეობა (ინსცენირება; ინტერვიუს აღება, ვიქტორინის მოწყობა...)

მოთხოვნები, რომლებსაც უნდა აკმაყოფილებდეს შემაჯამებელი განმსაზღვრელი შეფასებისათვის განკუთვნილი დავალება

- დავალების თითოეულ ტიპს უნდა ახლდეს შეფასების ზოგადი რუბრიკა;
- დავალების შეფასების რუბრიკა, შეფასების ინდიკატორების გარდა, უნდა ეფუძნებოდეს ეროვნული სასწავლო გეგმის გამჭოლ უნარებსა და ღირებულებებს;
- ზოგადი რუბრიკა უნდა დაზუსტდეს კონკრეტული დავალების პირობისა და განვლილი მასალის გათვალისწინებით;
- 10 ქულა უნდა გადაანაწილდეს რუბრიკაში შემავალ კრიტერიუმებზე;

ნიმუში. შემაჯამებელი დავალება წერილობითელებში

თემა - სტუმრად უცხო ქალაქში

დავალების პირობა:

დააკვირდი სქემაზე მონიშნულ მარშრუტს და წერილობით აუხსენი შენს სტუმარს, როგორ მოვიდეს შენამდე.

ყურადღება მიაქციე!

1. რომელი გზით არის უკეთესი წამოსვლა, შენამდე ადვილად რომ მოვიდეს?
2. ურჩიე, რით ჯობია, რომ წამოვიდეს.
3. მიუთითე, როგორ მოვიდეს შენამდე.
4. შესთავაზე სხვა ვარიანტიც.

გამოიყენე!

1. გირჩევ, უნდა, შეგიძლია
2. თუ ... , მაშინ ...

შეფასების კრიტერიუმები	ქულები	განმავითარებელი კომენტარი	შეფასების
პირობასთან შესაბამისობა			
იცავს სიტყვების რაოდენობის ქვედა ზღვარს	0 - 1		
იცავს პირობის შინაარსობრივ მოთხოვნებს (შეთავაზებულია გზის ორი ვარიანტი)	0 - 1		
კომუნიკაციური უნარ-ჩვევები			
სწორად არის ახსნილი პირველი გზა	0 - 1 - 2		
სწორად არის ახსნილი მეორე გზა	0 - 1 - 2		
ენობრივი უნარ-ჩვევები			
სწორად იყენებს ზმნის ფორმებს.	0 - 1 - 2		
სწორად იყენებს ნასწავლ ლექსიკას.	0 - 1 - 2		
ქულათა მაქსიმალური რაოდენობა	10		

დოკუმენტში გამოყენებული ტერმინოლოგია

- **საგნის სწავლების ზოგადი მიზნები (Goals)** აჩვენებს, თუ რა წვლილი შეაქვს საგნის სწავლებას იმ უნარების განვითარებასა და ღირებულებების ჩამოყალიბებაში, რომლებსაც ეროვნული სასწავლო გეგმის მისია და მიზნები (Aims) ითვალისწინებს.
- **სტანდარტის შედეგები (objectives)** საგნის სწავლა-სწავლების კონკრეტული, ოპერაციული მიზნები, რომელთა გათვალისწინებითაც უნდა დაიგეგმოს და განხორციელდეს საგნის საბაზო საფეხურზე სწავლა-სწავლება და შეფასება. შედეგები ჯგუფდება *მიმართულებების* მიხედვით.
- **სტანდარტის შინაარსი** ცნებებისა და სასწავლო თემების /თემატური ჩარჩოს/თემატური ბლოკის ერთობლიობაა.
- **ცნებების** სახით განსაზღვრულია ის ცოდნა, რომელსაც მოსწავლე საგნის ფარგლებში უნდა დაეუფლოს. სტანდარტის შინაარსში გამოყოფილია ცნებების ორი კატეგორია:
 - **სასწავლო თემები** წარმოადგენს კონტექსტებს, რომლებშიც მუშავდება სტანდარტის შედეგები და ცნებები. თემები იშლება საგნობრივი საკითხების მეშვეობით. სტანდარტი საგნობრივი საკითხების შერჩევის თავისუფლებას პედაგოგებსა და სახელმძღვანელოს ავტორებს უტოვებს. სასწავლო თემები ხელს უწყობს :
 - საგნის სასწავლო მასალის თანამიმდევრულ სასწავლო მონაკვეთებში განაწილებას;
 - სტანდარტის შედეგებისა და ცნებების შინაარსიან, ცხოვრებისეულ კონტექსტებში (და არა იზოლირებულად, კონტექსტებისაგან მოწყვეტილად) დამუშავებასა და ურთიერთდაკავშირებას.
 - **თემატური ჩარჩო/ბლოკი** წარმოადგენს ბაზას სასწავლო წლიური თემებისათვის და აჩვენებს იმ კონტექსტებს, რომლებშიც უნდა შეძლოს მოსწავლემ საგნობრივი ცოდნის გამოყენება. მასწავლებლის თუ ავტორის მიერ შერჩეული სასწავლო თემები საბაზო საფეხურის სამივე კლასისთვის მთლიანობაში უნდა შეესაბამებოდეს და ფარავდეს სტანდარტის თემატურ ჩარჩოს.
- **საფეხურის საკვანძო შეკითხვები** სტანდარტის შინაარსს აკავშირებს სტანდარტის შედეგებთან და აჩვენებს, თუ რისთვის უნდა გამოიყენოს მოსწავლემ კონკრეტული ცოდნა. საკვანძო შეკითხვები, როგორც ვექტორები, სწავლა-სწავლების პროცესს შედეგებისკენ მიმართავს. სხვა სიტყვებით, ამ შეკითხვებმა უნდა დააფიქროს თითოეული მოსწავლე და გამოიწვიოს/გაააქტიუროს ისინი ამ შეკითხვებით დასმული ამოცანების გადასაჭრელად;